

**Flyktinggruppernas
riksråd**

FARRS VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR 2021–2022

Innehåll

FARRS VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR 2021–2022	1
INLEDNING	2
Översikt	3
Medlemsinriktad verksamhet	3
Samverkan, nationellt och på europeisk nivå	3
Opinion- och påverkansarbete	3
FARR:s plattformar	4
Rådgivning	4
Ekonomi	4

INLEDNING

Styrelsen för Flyktinggruppernas Riksråd, FARR avger härmed följande verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2021–2022.

Flyktinggruppernas Riksråd, FARR, bildades 1988 och är ett partipolitiskt och religiöst obundet nätverk som består av, hjälper och samordnar grupper och enskilda som arbetar för att stärka asylrätten. Ca 50 medlemsföreningar är anslutna till FARR. I dessa samlas erfarenheter om hur lagen tolkas, vilka som skyddas eller nekas skydd och vilka konsekvenserna blir för dem som berörs. Bland medlemmarna finns också ett antal advokater och flera hundra enskilda medlemmar, varav en del själva har erfarenhet av att vara asylsökande.

Flyktinggruppernas Riksråd, FARR – är en paraplyorganisation för enskilda och grupper som arbetar för att stärka asylrätten. FARR är ett partipolitiskt och religiöst obundet nätverk som består av, hjälper och samordnar grupper och enskilda som arbetar för att stärka asylrätten. FARR verkar för att Sverige ska följa de internationella konventioner som landet undertecknat till skydd för mänskliga rättigheter och för att den svenska asyl- och flyktingpolitiken i sin praktiska tillämpning ska präglas av humanitet, solidaritet och rättssäkerhet. FARR gör detta genom att:

- stötta dem som dagligen arbetar för asylsökande och papperslösa med rådgivning, utbildning och representation
- föra fram erfarenheter från asylsökande och papperslösa i den offentliga debatten via media (bland annat genom tidningen Artikel 14)
- sammanfatta kunskaper och erfarenheter från flyktingar och lokalgrupper för att kunna påverka myndigheter och politiker och granska förslag som rör flyktingpolitiken
- framställa faktamaterial och arrangerar kurser, kampanjer och andra projekt till nytta för alla som är engagerade i flyktingfrågor, och ger spridning åt lokala arrangemang och samarbeten
- samverka med andra organisationer i Sverige och internationellt

1. Översikt

Under verksamhetsåret har en rad dramatiska omvärldshändelser påverkat arbetet med asylrätt. I Sverige har efter långa förhandlingar en ny migrationslag antagits, tyvärr med många av de brister FARR och andra organisationer tidigare beskrivit i remissvar. Lagstiftningsarbetet har under året fortsatt i högt tempo, och arbetet med remissvar har i perioder varit omfattande.

I Afghanistan har Talibanrörelsen åter tagit makten i ett dramatiskt och överraskande snabbt skeende. Detta bedömde svenska Migrationsverket efter en tid faktiskt innebar att alla afghanska medborgare i Sverige med öppna asylärenden kunde anföra maktövertagandet som nya omständigheter. Trots att FARR lagt mycket tid på att bevaka frågan om hur migrationsverket kommer att hantera dessa nya omständigheter, är det fortfarande mycket som är oklart.

När dessa rader skrivs har det gått snart tre veckor sedan Ryssland inledde en fullskalig invasion av Ukraina. Kriget har redan lett till en mycket omfattande internflykt inom Ukraina och att närmare två miljoner flyktingar tagit sig till EU. En liten andel av dessa flyktingar har också tagit sig till Sverige. EU har aktiverat det så kallade massflyktsdirektivet. I dagsläget vet vi inte vilka förutsättningar detta ger för ett gott flyktingmottagande i Sverige och övriga EU. Vi ser också att många invånare i Ryssland och Belarus flyr tilltagande repression i sina hemländer, en repression vars främsta syfte i efterhand tycks ha varit att undanröja inhemsk opinion mot den kampanj av krig Ryssland och även Belarus ägnar sig åt.

Längs gränsen mot EU ser vi fortsatt en repressiv flyktingpolitik där många människor från "mindre mediala" konflikthärdar fastnar i ofattbara umbäranden på flykt och i allt mer låsta flyktingläger.

FARR:s verksamhet och nödvändiga prioriteringar har under detta påverkas mycket av hastigt förändrat omvärldsläge och människors behov av skydd.

Styrelsen

Styrelsen har under året bestått av 25 personer, inklusive ersättare. Vi har under året genomfört fyra ordinarie styrelsemöten och konstituerande möte med flera operativa frågor. Styrelsemötet i samband med höstens kursdag varit ett fysiskt möte.

Covidpandemin har tvingat oss att arbeta än mer på distans, och vissa typer av arbete och diskussioner har förstås varit svårare när möjligheten att träffas begränsas. Andra viktiga

möjligheter till interaktion - småprat i pauser, gemensamma promenader till och från möteslokaler med mera går tyvärr också förlorade.

Styrelsen har mellan mötena främst kommunicerat via styrelsens e-postlista, ett kommunikationsmedium med begränsningar.

Sammanträden

Styrelsen har haft fem möten som avhandlat följande:

8/4 Konstituerande möte med en rad operativa beslut, bland annat om Sofias anställning.

23/5 Arbeta med årets verksamhetsplan och inventering av arbetsgrupper, planering för kursdag.

17/6, Bland annat en strategiworkshop där tre olika scenarion med strategisk betydelse diskuterades.

3/10 hölls mötet i Stockholm i samband med höstkursen, många ledamöter kunde vara på plats. Rapportering från arbetet med Artikel 14 från tidningens redaktörer, diskussion kring arbetet med finansiering/projektmedel.

15 januari 2022 - Valberedning presenterade sig, budget, arbete med verksamhetsplan mm inför årsmötet, arbetsgrupp för årsmötet tillsattes.

Ekonomi, resultat och budget har varit en stående punkt på styrelsemötena. Uppföljningen och kontrollen av ekonomin har tagit mycket tid på mötena då bokföringen har gjorts olika från år till år vilket har gjort det svårt att följa upp och jämföra årets med tidigare års resultat.

Under mötena har naturligtvis även en rad asylrelaterade frågor samt våra olika projekt diskuterats.

Kansli och AU

Styrelsens arbetsutskott har bestått av Ida Gunge, Linus Ericsson, Lars Ove Renberg, Sofia Häyhtiö, Zahra Hosseiny, Elisabet Rundqvist, Sonia Hussain och Jasminé Mehho. AU har haft möte månadsvis och arbetat mer praktiskt med de frågor som även diskuterats på styrelsemötena, men även inkommande ärenden om till exempel medverkan olika arrangemang. Minnesanteckningar från AU har gjorts tillgängliga genom veckorapporterna och finns tillgängliga på i styrelsens gemensamma Google Drive-mapp.

Kansliet har bestått av Sofia, Ida och Linus. Kansliet har haft veckovisa möten där vi har verkställt beslut från AU, hanterat daglig korrespondens i form av inbjudningar och förfrågningar och förberett kommande möten. För att minska antalet email att gå igenom för styrelseledamöterna har det inom kansliet satts samman rapporter om vad som skett dag för dag. Dessa sammanställningar har skickats ut ungefär varannan vecka till hela styrelsen. Dessa rapporter har varit uppskattade.

Anställda

Under året har FARR haft Sofia Häyhtiö anställd samordnare på 50%, samt Elin Åkerblom som webbredaktör under del av året på 10%.

Sofia har under året lagt tid på samordning och projektledning av enskilda projekt inom FARR. Exempelvis Goda Råd, uppdatering av FARR:s ordinarie hemsidan, Artikel 14:s hemsida, samordning av förvarsbesöksgruppen med tillhörande utbildningar samt löpande bevakning en rad funktionsmailboxar. Sofia är också representant i några av de nätverk FARR verkar inom.

En reflektion från året är att det finns många möjligheter och projekt att göra som kräver kontinuitet och tid, och att det finns flera verksamheter som kräver att personer kan avsätta tid under ordinarie arbetstid.

2. Medlemsinriktad verksamhet

Artikel 14

Under 2021 har vi arbetat med att utveckla tidskriftens konstnärliga och litterära innehåll, ett arbete vi avser att fortsätta med under 2022. För Artikel 14 är det av särskild vikt att bevaka och belysa när mänskliga rättigheter hotas eller undermineras, och att vara en hög och stadig röst för asylrätt. I en tid när människovärdet är alltmer sårbart och allvarliga inskränkningar gjorts i såväl svensk som europeisk migrationspolitik, har Artikel 14 en unik möjlighet, och ett stort ansvar, i att förena en utblick på den reella utvecklingen inom asyl- och migrationsområdet med innehåll som ger utrymme för reflektion och analys.

Arbetet med *Artikel 14* har under verksamhetsåret 2021 också präglats av att komma i fas med tidningens utgivningstakt. Året inleddes med att vi under våren gav ut ett trippel nummer som omfattade nr 2–4:2020. Temat för detta nummer var *Flykten från Sverige*. Därefter har vi i rask

takt gett ut årets fyra nummer av *Artikel 14*, med följande tema: *Allvaret* (nr 1:2021), *Utvägar* (nr 2:2021), *Motkraft* (nr 3:2021), *Till vilket pris?* (nr 4:2021). Detta innebär att utgivningen av *Artikel 14* nu är i fas.

Under våren 2021 var Sofia Häyhtiö tillförordnad chefredaktör för *Artikel 14*. Från och med hösten har Sabine Gruber tillkommit som redaktör för tidskriften, hon har även uppdraget som chefredaktör. Redaktörsskapet delas därmed mellan Sabine och Sofia. Sabine är professor i socialt arbete vid Mittuniversitetet och Sofia arbetar sedan 2015 som samordnare på deltid i FARR och har en Master i Fri konst. Båda har under många år varit engagerade lokalt för papperslösas och asylsökandes rättigheter.

Under hösten tillfrågades Annika Lindberg om att ingå i redaktionsrådet, vilket hon tackade ja till. Annika påbörjar sitt uppdrag i redaktionsrådet med 2022. Annika är migrationsforskare vid Göteborgs universitet. Arbetet med att tillsätta ett redaktionsråd fortsätter under 2022.

En viktig ambition för det fortsatta arbetet med *Artikel 14* är att knyta till sig ett antal skribenter som regelbundet medverkar med texter i tidningen. Här vill vi särskilt nämna Samira Motazed, Zahra Hosseiny och Reza Rahimi som under året återkommande medverkat med essäer. En annan ambition är att ge utrymme för olika former av bildberättande, som kommenterar och reflekterar det aktuella temat i tidningen. Nytt för detta år är också att publicera redigerade samtal, det vill säga samtal och intervjuer som återges i dialogform. Det ska också nämnas att vi arbetat med att vidareutveckla *Artikel 14*:s hemsida, som nu fått ett lyft med nytt utseende!

Redaktörerna har skrivit en ansökan till Kulturrådet om produktionsbidrag för tryckt och digital kulturtidskrift, och som beviljades 150 000 kronor för verksamhetsåret 2022.

Läs utvalda artiklar på: <https://artikel14.se/>

Höstkursen

Den 2 oktober anordnade FARR en digital höstkurs. Kursen genomfördes i samarbete med Spånga-Kista församling och Asylkommissionen. Dagen inleddes med att Sanna Vestin berättade om förändringarna i utlänningslagen, därefter tog jurist Anders Roos från Skåne Stadsmission

vid, och pratade om hur det fungerar med förlängning och permanentning av uppehållstillstånd. Elliot Wieslander, generalsekreterare för Läkare i världen, gav därefter många exempel och perspektiv på vad den nya lagen innebär ur ett hälsoperspektiv. Efter en lunchpaus följde ett block om vad som händer på migrationsområdet inom EU. Amandine Bach, migrationspolitisk rådgivare för vänstergruppen (GUE/NGL), startade passet med en föreläsning som bland annat berörde EU:s migrationspakt och externaliseringen av asylprocessen. Därefter berättade Abir Al-Sahlani, europaparlamentariker för Centerpartiet, om hur det egentligen går till när olika förslag på migrationsområdet förhandlas inom EU. Dagen avslutades med att Anders Fänge, mångårig landschef för Afghanistankommittén, höll ett föredrag om situationen i Afghanistan.

Till de olika passen kunde publiken skicka in frågor som föreläsarna försökte besvara. Omkring 100 personer deltog i höstkursen.

Medlemsbrev

Under året som gått har FARR utkommit med ett medlemsbrev ungefär varannan månad, allt som allt sju medlemsbrev. Ida Gunge har varit redaktör för medlemsbrevet under året. Medlemsbrevet är en av FARR:s kanaler för att kommunicera med medlemmar och medlemsgrupper. Brevet har använts för att sprida aktuell information såsom ny praxis och rättsliga ställningstaganden, men också för att uppmärksamma nya artiklar på FARR:s hemsida och bjuda in till kursdag och årsmöte. Det är också ett sätt att berätta om pågående arbete inom styrelsen, som exempelvis arbete med remissvar och uppdatering av Goda råd till dig som är asylsökande.

Utifrån den statistik som går att hämta från verktyget för utskick går det att utläsa att FARR:s artikel om den ändrade utlänningslagen och flertalet artiklar kopplade till Afghanistan är bland de länkar som flest har klickat på. Den information som statistiken kan ge oss tar vi med oss i kommande arbete med medlemsbrev. Nästkommande verksamhetsår hoppas FARR:s styrelse på att lyfta fram fler exempel på pågående arbete hos medlemsgrupper och medlemmar som ett sätt att främja kommunikation inom föreningen.

3. Samverkan, nationellt och på europeisk nivå

Samverkan i Sverige

FOSIF, FOG och Asylforum

FARR deltar sedan början av 90-talet i regelbundna möten med andra organisationer verksamma inom flyktingområdet i samrådsgruppen FOSIF (Frivilliga organisationers samarbete i invandrar- och flyktingfrågor). Sammanträden äger rum varannan månad med några månaders uppehåll under sommaren. I fokus är främst praxis frågor på asylområdet, familjeåterförening, samt förslag till ny lagstiftning och internationella avgöranden. Vid varje möte förs minnesanteckningar som delges FARR:s styrelse. Mötets ordförandeskap roterar. Under verksamhetsåret har 6 möten ägt rum, alla på Zoom på grund av pandemin (15/4, 3/6, 25/8, 6/10, 24/11 och 20/1/22). Deltagarna i FOSIF-möten föreslår också aktuella frågeställningar till kommande möten med Migrationsverkets rättsavdelning s.k FOG-möten som ägt rum den 17 juni och 6 december. FARR har också deltagit i två möten med Migrationsverket i den s.k Barn-FOG företrädd bl a av Elisabet Rundqvist. FARR har företrätts oftast av Sanna Vestin och/eller Michael Williams vid FOSIF och FOG- möten. Regeringen kallar ett par gånger om året till Asylforum. Under verksamhetsåret har 2 möten hållits och rapporter lämnats till styrelsen. Situationen i Afghanistan och ny lagstiftning har varit den viktigaste frågan vid dessa möten.

Asylrättscentrum

FARR är medlem i Asylrättscentrum för andra året i rad. Utöver löpande nyhetsbrev från ARC om aktuella praxis frågor samt poddsändningar som länkas i FARR:s medlemsbrev har anställda vid ARC deltagit kostnadsfritt i FARR:s utbildningsdagar. ARC och FARR har haft kontakt i remissarbetet kring den nya utlänningslagen. FARR:s medlemmar har också kunnat delta i ARC:s digitala kurser. ARC har bjudit in medlemsorganisationer till två heldags digitala möten den 28 april och den 27 januari 2022. Under dessa möten finns ett sista pass då

medlemsorganisationer kan framföra förslag och lämna synpunkter om det framtida arbetet. I ARC:s egen redovisning av samarbetet skrev deras generalsekreterare:

“År 2020 blev FARR medlemmar i Asylrättscentrum och sedan dess har kontakten mellan organisationerna fortsatt att öka. FARR har haft en nära dialog med Asylrättscentrums chefsjurist både i frågor om policydialog och kopplat till ärenden. Även Asylrättscentrums kommunikationsansvariga har haft kontakter med FARR och har, tillsammans med en jurist, föreläst vid FARR:s medlemsmöte. Engagerade inom FARR kontaktar även våra jurister för generell rådgivning och stöd i enskilda ärenden. “

Dialogmöten med Justitieombudsmannen (JO)

JO håller årligen två möten per år, inom ramen för det särskilda forumet för dialog med civilsamhället som etablerade 2020. Syftet är att ge möjlighet till utbyte av information mellan JO och aktörer i civilsamhället som har uppdrag eller engagemang i att förebygga kränkningar av frihetsberövades rättigheter. Vid dessa möten brukar ca 15 representanter från olika NGOs delta. Den 19 oktober höll JO dialogmöte om frihetsberövades rättigheter och situation. Barnrättsbyrån lyfte viktiga iakttagelser om våld mot barn på SiS ungdomshem utifrån sin rapport. JO:s projekt om trygghet och säkerhet i SiS ungdomshem våren 2021 diskuterades såväl som hur frihetsberövade påverkas av myndigheternas covid relaterade restriktioner. Sofia Häyhtiö har representerat FARR vid dessa möten.

Samarbete med SOAS (The Swedish Organisation Against Statelessness)

FARR har genom sitt medlemskap i ENS (European Network on Statelessness) varit förmedlare av ett bidrag från ENS till SOAS för att komma igång med sin nystartade verksamhet. På grund av pandemin och bristfälligt samarbete blev en planerad konferens om statslöshet och statslösa i Sverige inställd i sista stund i december 2021. Däremot har ett omfattande arbete med att få fram en rapport om Sverige inom ramen för ENS Statelessness Index genomförts. Den kommer att publiceras under våren. FARR blev tillsammans med UNHCR granskare av SOAS utkast till

rapporten och kunde tillföra såväl nya fakta som synpunkter. För det arbetet erhöll FARR ersättning. Michael Williams har varit FARR:s kontaktperson.

Internationella kontakter:

ECRE, ELENA och EUAA

FARR är medlem i ECRE (The European Council of Refugees and Exiles) och deltar aktivt i två arbetsgrupper som sammanträder ca 6 gånger om året. En handlar om EU:s Migrationspakt tidigare benämnt CEAS (Common European Asylum System) och den andra ECRE:s External Affairs Working Group. Annette Rosengren och Michael Williams har deltagit i de flesta arbetsgruppsmöten. Annette har informerat styrelsen med gedigna mötesanteckningar om det pågående arbetet att ändra på befintliga EU-förordningar och direktiv som reglerar asylområdet. Även ECRE:s mötesanteckningar har meddelats styrelsen. Michael deltar ensam i arbetsgruppen om EU:s externa policy och där har Afghanistan och för närvarande Ukraina hamnat i fokus samt frågor om återvändande och avtal med tredjeländer. Mötesanteckningar om dessa möten sprids till styrelsen. FARR har kunnat påverka innehållet i ECRE:s uttalanden om Afghanistan och översätta några till svenska samt lämna synpunkter på andra uttalande som ECRE har gjort under verksamhetsåret. Arbetsgruppsmöten är välbesökta av experter från olika europeiska länder och är ledda av högkompetenta och välinformerade anställda på ECRE:s huvudkontor i Bryssel. Det är önskvärt att fler i FARR deltar i detta arbete framöver inte minst för att Sverige blir ordförandelandet första halvåret 2023.

<https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2020/10/Index-Update-2020.pdf>

FARR är också aktiv i ECRE:s nätverk för asylrättsjurister, ELENA (European legal network on asylum) där chefsjuristen Martin Nyman ARC och Michael Williams delar på den svenska koordinationen. Under året har ELENA:s land lista över erfarna asylrättsjurister uppdaterats även i den svenska delen. Här är länken till den senaste listan för hela Europa

<https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2020/10/Index-Update-2020.pdf>

ELENA koordinatörer har en egen mejllista där frekventa frågor ställs om praxis i olika länder och kring ny lagstiftning samt avgöranden i EU domstolen och domstolen i Strasbourg. ELENA erbjuder minst en avancerad kurs per år i aktuella rättsfrågor. Årets kurs hölls i Marseille men på grund av pandemin deltog inte Michael.

ECRE har också en underavdelning för de nordiska och baltiska länderna och under året har NOCRE haft två digitala sammanträden den 20 april och den 8 december som Annette och/eller Michael deltog i. Ämnen som har tagits upp är Afghanistan, tillträde till asylrätten, aktuella rapporter om praxis i olika länder, tillfälliga tillstånd, praxis för syriska flyktingar. Inom NOCRE föreslås också en representant till ECRE:s styrelse och kommande perioden blir det Eva Singer från Danska Flyktingrådet som tidigare arbetade på UNHCR i Stockholm.

EASO/EUAA

EASO är EU:s stödkontor till medlemsländerna i asylfrågor och som från och med början av 2022 verkar under EU-förordning och namnet EUAA (European Union Agency on Asylum) med förstärkning av mandat, uppgifter, personal och budget. Ett av syftena med EUAA är att driva fram en harmonisering av asylhanteringen i EU. I det ingår att, vilket också EASO gjorde, ta fram landbedömningar (se verkets senaste Rättsliga ställningstagande om Afghanistan), som medlemsstaterna dock inte är skyldiga att följa. EUAA har nu större resurser än tidigare att lämna praktiskt stöd i länder som tar emot många asylsökande. EUAA ska bl a hålla undervisning och träning för asylnpersonal från medlemsstaterna, och kontrollera länders asylhantering - ett mycket kontroversiellt uppdrag. EUAA ska lyssna med civilsamhället och bjuder in utvalda NGO:s till en sk Consultative Forum (CF) en gång om året. FARR har deltagit under de senaste åren. Annette Rosengren har varit FARR:s företrädare på senare år och har nyligen deltagit i diskussioner om hur CF ska utformas under EUAA. EUAA ger enskilda organisationer möjligheten att bidra till deras årliga rapport genom särskilda formulär men ger ingen ersättning för tiden som läggs ner. Det vore bra i framtiden om denna möjlighet kan utnyttjas regelbundet av FARR, å andra sidan tar det mycket tid och uppgifterna till ECREs landinformation bör kunna användas.

Kontakt med internationella forskare

Under året har ett antal forskare hört av sig för intervjuer om olika aktuella frågor i samband med deras forskning bl.a

Claudio Zugno från the University of Bedford, UK skriver en doktorsavhandling om familjeåterförening i Europa och intervjuade Michael Williams i april och som tipsade henne om andra insatta personer i Sverige.

Sara Palacios Arapiles, doktorand vid University of Nottingham, UK som forskar om eritreanska asylsökande som åberopar militärtjänstgöring som asylskäl ville veta mer om Sveriges praxis på detta område. Hon fick ta del av svenska beslut och även kontakter till eritreanska flyktingar här.

Reem Alsalem, konsult på Global Humantide, som utvärderar UNHCR:s insatser i de nordiska och baltiska länderna. Syftet med utvärderingen var “to generate timely evidence to inform UNHCR’s future direction and strategy for its work in the Nordic and Baltic Countries - leading to more effective and impactful support for UNHCR’s work globally, and to domestic policies and practices that support strengthening the protection of person of concerns and access to solutions to their plight.” Michael deltog som en av de tillfrågade i Sverige.

Irem Arf konsult hos Flyktingnätverket i Nederländerna ville veta mer om hur Sverige ser på omfördelning av asylsökande inom EU med tanke på hur bäst lägga upp en europeisk kampanj för att få mer folkligt stöd för denna form av solidaritet. Hon kommer att höra av sig igen till FARR.

Asylkommissionen

FARR har sedan 2019 samverkat med Linköpings Universitet genom Asylkommissionen (Kommissionen för granskning av lagstiftning, lagtillämpning och rättssäkerhet för människor som sökt asyl i Sverige under perioden 2015-2017). Sofia Häyhtiö och Sanna Vestin har under verksamhetsåret varit med i Asylkommissionens styrgrupp.

Under våren 2021 svarade nästan 100 personer i Asylkommissionens nätverk på en enkät om vilka projekt och verksamheter inom asylområdet som de är involverade i. Resultatet visade en mångfald av allt från forskning till praktiskt engagemang och många öppningar för samarbeten. Sammanställningen av enkätsvaren och några av projekten presenterades vid ett webbseminarium i maj som hölls tillsammans med nätverket "After the Crisis". En kortare presentation av sammanställningen har även sänts ut till Asylkommissionens kontaktlista och inom FARR. I maj publicerades Asylkommissionens antologi *Rättssäkerheten och solidariteten - vad hände?* Antologin är ett viktigt tidsdokument för att belysa konsekvenserna av förändringar i rättssäkerheten för asylsökande sedan 2015. Bland författarna finns forskare, aktiva från civilsamhället och personer med egen erfarenhet av flykt. Boken presenterades vid ett webbseminarium den 18 maj. Den kan beställas eller laddas ner från Asylkommissionens hemsida (<https://liu.se/forskning/asylkommissionen>). Den 20 juli, samma dag som den omarbetade utlänningslagen trädde i kraft, kommenterades lagen av Asylkommissionens styrgrupp i en debattartikel i Dagens Nyheter, med krav på mer hållbara lösningar och försvar för asylrätten.

I början av hösten inleddes Asylkommissionens slutfas med ett möte där kommissionärerna diskuterade målbilder. Det slutade med att två arbetsgrupper tillsattes. Den ena har arbetat vidare med en "tidslinje" för att samla ihop och visualisera betydelsebärande händelser och förlopp sedan 2015. Den andra gruppen arbetar med att förbereda en slutkonferens med internationell inriktning, där Asylkommissionens resultat presenteras som inledning. Därefter kommer deltagare från flera no border-projekt i andra EU-länder och eventuellt Turkiet att berätta om sina initiativ. Den andra konferensdagen är vikt för workshops och eventuellt antagande av manifest. Parallellt med dessa två grupper har under året en forskningsgrupp fortsatt med att sammanställa en stor mängd material från det intervjuprojekt som inleddes 2020. Arbetet är inte avslutat. Styrgruppen diskuterar hur allt material från kommissionen, inklusive en utvidgad forskningssammanställning, ska kunna göras tillgängligt från någon plattform.

Familjegruppen

Styrelsen uppdaterade FARR:s arbetsgrupp kring barn under sommaren och hösten och har bytt namn till Familjegruppen. I gruppen har vi diskuterat splittrade barnfamiljers svårigheter, familjer i limbo utan rättigheter efter dublin deportation till Sverige och att afghanska familjer inte har lyckats göra sin röster hörda lika starkt som ensamkommande minderårigas trots aktioner av olika slag. Zahra Hosseiny är sammankallande i arbetsgruppen och håller gruppen informerad om de stödsamtal online som hon och Eva Hållsten har med familjer från Afghanistan (sker oberoende av FARR). I Familjegruppen ingår förutom Zahra Hosseiny, Anna Lindberg, Lars Fagerström, Sofia Häyhtiö, Annette Rosengren och forskaren Sandra Karlsson. Gruppen har diskuterat vad FARR kan bidra med och att vi bör samla information om olika nationaliteters problem för barnfamiljer och samverka med andra frivilligorganisationer.

4. Opinion- och påverkansarbete

Opinionsgruppen och FARR:s filmer

Riksdagen tog en ny migrationslag för Sverige i juni 2021. FARR:s remissvar på SOU 2020:54 En långsiktig hållbar migrationspolitik skickades in i december 2020. I princip skulle nu begränsningslagen från 2016 permanentas och vårt land skulle bli en av Europas sämsta för människor på flykt. Tillfälliga uppehållstillstånd skulle bli regel trots att erfarenheter och forskning visar att permanenta uppehållstillstånd är bättre för integrationen. För permanent uppehållstillstånd skulle nu ställas krav som skulle bli mycket svåra och kanske omöjliga för många att uppfylla, dito för splittrade familjer att återförenas. Kritiken var omfattande.

Inför riksdagens debatt och omröstning om den nya lagen i juni bildade styrelsen en opinionsgrupp för påverkansarbete. Den inledde arbetet i slutet av januari. Under vintern och våren 2021 diskuterade gruppen många förslag till att själv och tillsammans med andra frivilligorganisationer påverka riksdagens ledamöter och den allmänna opinionen så att lagen skulle röstas ner eller åtminstone mildras med större utrymme för humanitära ventiler. Det lyckades varken FARR eller andra frivilligorganisationer med. Men migrantfientligheten är utbredd nu i hela EU, felaktig information sprids och partier fiskar röster bland de flyktingfientliga.

Bland opinionsgruppens påverkansförslag: Artiklar i allmänhet och i politikers specifika onlineforum Altinget. Kontakt med sakkunniga om hur man påverkar/svänger en rådande opinion. Produktion av kortfilmer för sociala media. Produktion av poddar. Kontakt med Centerpartiet, som var viktig i sammanhanget. Mobilisera FARR:s medlemsgrupper och ge konkreta förslag till lokala påverkansmöjligheter, aktioner och skrivelser till politiker, inspirerat av ”Vi står inte ut”.

Under februari, mars, april och början av maj träffades opinionsgruppen ofta i zoommöten.

Det var mycket prat och allt realiserades inte, men detta genomfördes: Sanna Vestin skrev en drabbande artikel för Altinget om de många ensamkommande minderåriga som förlorade i asyl lotteriet genom otaliga ändringar i lagstiftning och regler. Den publicerades 15 maj. I slutet av mars var FARR en av 13 svenska frivilligorganisationer, som genom sina generalsekreterare, förbundsordföranden, chefsjurister etc undertecknade en debattartikel i Svenska Dagbladet. De andra var Röda Korset och Röda Korsets ungdomsförbund, RFSL och RFSL ungdom, Unicef, Svenska kyrkan, Rädda Barnen, Asylrättscentrum, Amnesty, Sveriges stadsmissioner, Caritas, Civil Rights Defenders. En filmgrupp tillsattes och genom den fick FARR fram tre kortfilmer, som i samarbete med FARR:s sociala mediagrupp spreds på FARR:s Facebookskonto i slutet av april/början på maj, och lite senare på FARR:s webbsida. Se mer om filmerna och filmarbetet längre ner.

Opinionsgruppen fick inte till något möte med Centerpartiet – det kom aldrig svar på vår förfrågan om möte. Däremot hade FARR:s styrelse nära kontakt med Miljöpartiets riksdagsgrupp genom Rasmus Ling för utbyte av information.

I opinionsgruppen ingick Ida Gunge, som oftast fungerade som ordförande och sammankallande, Sofia Häyhtiö, Linus Ericsson, som har erfarenhet med att producera poddar, Elisabet Rundqvist, Michael Williams, Zahra Hosseini, Annette Rosengren med viss erfarenhet av filmarbete längre tillbaka, Natalie Altun och Märta Råberg. Märta kom in genom styrelseförändringen i samband med årsmötet, och Nathalie slutade då.

FARR:s filmer

Vi ger här en ganska utförlig redovisning för filmarbetet, som är en mindre vanlig verksamhet för FARR. Filmgruppen kom igång i februari med Zahra och Annette från opinionsgruppen och tre filmare, som Z och A kände: Fatema Rasoli, Elin Jenjila Franzén och Marc Femenia. Fatema gick då en ettårig utbildning i dokumentär- och reportagefilm vid Biskops Arnö folkhögskola, Elin är relativt ung filmare som har gjort kortfilm med bl a Zahra, och Marc är fotograf och kortfilmsfilmare anställd på Expo. Filmerna skulle bli på 2-5 minuter. Filmarna och de som filmades skulle få betalt för resor och andra omkostnader men arbeta ideellt och stå för filmutrustningen. FARR avsatte 5 000 kr för resor och andra omkostnader och allt togs inte i bruk. Filmarna fick alltså inte betalt för sitt arbete, och FARR:s styrelse är djupt tacksam för de tre filmer som blev producerade. Filmerna skulle lyfta sidor i det nya lagförslaget, som FARR kritiserade samtidigt som filmarna valde ämnen och styrde sina filmer självständigt. Filmgruppen och opinionsgruppen skulle godkänna filmerna innan de publicerades som FARR:s filmer.

Teman blev framför allt dessa: Nya gymnasielagen, svårigheten att hitta arbete inom sex månader och att medan c:a 7 000 unga antogs för tillfälligt uppehållstillstånd enligt NGL godtogs inte närmare 9 000 för att de inte riktigt stämde in på de godtyckligt satta antagningskriterierna (filmen om Asad respektive den om Sami och Abbe). Tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd och lagförslaget konsekvenser för integration och splittrade familjers återförening togs också med (filmen om Rehab).

Filmerna tog längre tid och krävde mer arbete än vi trott i början. Två bra filmförslag genomfördes aldrig. Den ena skulle handla om två afghanska kvinnor som talade om tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd. Ett annat förslag var en film som skulle försöka få den allmänna opinionen att förstå att Sverige inte var särskilt generöst mot människor på flykt jämför med andra EU-länder. Det fanns av olika anledningar inte möjlighet att slutföra dessa filmer.

Människor att filma hittades genom Fatema, Zahra och Elisabet i opinionsgruppen. Filmarbetet genomfördes framför allt i mars och april. Filmgruppen hade täta möten över Microsoft Teams, som Zahra styrde upp åt oss, och kommunicerade också genom en bildad Whatsappgrupp. Filmarna rapporterade hur arbetet framskred och så småningom fick vi se och diskutera filmerna i sina första utkast. De mötena fungerade som workshops för filmarna, som gav varandra kritik och konstruktiva förslag. Arbetet i filmgruppen rapporterades till opinionsgruppen.

FARR:s socialamedier-grupp med Sonia Hussain gav råd som att filmer på Facebook måste fånga tittarens intresse snabbt för att tittaren inte ska bläddra vidare. Hon la ner stort arbete på att sammanställa och beskriva för oss möjligheter att sprida filmerna genom andra organisationers webbkanaler också. Vi lyckades inte komma igenom där men filmerna fick stor spridning genom FARR:s facebookkonto. Filmerna placerades också på FARR:s hemsida. Annette la ner mycket tid i början på att i text sammanfatta i FARR:s remissvar för att informera filmarna om innebörden av den nya lagen, och att skriva fram inledande kortare informativa texter till filmerna. Sonia redigerade Annettes förslag till texter som bifogades/lades in i filmerna. Här framkom FARR:s budskap att de som varit här länge bör få stanna, humanitära ventiler bör breddas, forskning visar att permanenta uppehållstillstånd är bättre för integrationen, skyddsbehov och inte anställningsbarhet ska vara grunden för uppehållstillstånd.

Marc Femenias film ”Asad behövs här” spelades in i och utanför Asads praktikplats på ett omsorgsboende i Uppsalatrakten. Asad berättar om sitt arbete och om stressen att efter examen bara ha sex månader på sig att hitta ett fast arbete för att få stanna i Sverige. Hans chef på boendet, Jenny, säger i filmen bland annat att med Sveriges åldrande befolkning behövs de nyanlända för vår framtida välfärd. Asad fick senare fast anställning på detta boende och har nu permanent uppehållstillstånd i Sverige. Men det visste ingen när filmen gjordes.

I Fatema Rasolis film "Sami och Abbe" berättar killarna om Nya gymnasielagen och dess regler för att kvala in för utbildningen, och vilka möjligheter NGL ger för att få stanna i Sverige. De drömmer om att arbeta som plåtslagare och med husbygge men uppfyllde inte kriterierna för NGL, i filmen berättar de varför. Porträtten av Sami och Abbe är mycket känsligt gjorda. Filmen spelades in utanför Västerås.

Fatema Rasoli gjorde också filmen om Rehab. Hon är filmad i Uppsala vid Uppsala ån och i stadens äldre miljöer. Rehab och hennes barn är från Sudan, fick tillfälligt uppehållstillstånd 2020 och hoppas på en framtid i Sverige. Hon talar om problem med tillfälliga uppehållstillstånd, att hon ser Sverige som sitt framtida land, nyttan med permanent uppehållstillstånd för att komma in i samhället och att hon hoppas få sin make till Sverige. Rehab vill arbeta som barnskötare och säger med ett stort övertygande leende att hon brinner för att arbeta med barn.

Asad, Sami och Abbe kom till Sverige 2015 och hade varit nästan sex år här när filmerna spelades in. De talar mycket bra svenska. Rehab och barnen kom 2018 och hon arbetar hårt på sin svenska.

Filmerna är vardera på knappt tre minuter. Filmerna finns tillgängliga på [FARR:s hemsida](#).

Remissvar

FARR har under året som gått skrivit fyra remissvar och svarat "blankt" på en remiss. Att skriva yttranden är krävande, men utgör också ett viktigt sätt att föra fram FARR:s ståndpunkter. Under 2021–2022 har det kommit många migrationspolitiska förslag, vilket har lett till att arbetet med remissvar har tagit mycket av styrelsens tid och arbete i anspråk. Oavsett är vi positiva till att FARR får tillfälle att yttra oss i dessa ärenden.

SOU 2021:2, Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap

Förslagen i denna utredning handlar i korthet om att införa kunskapstest i svenska och samhällskunskap som krav för att kunna erhålla svenskt medborgarskap. FARR avstyrker förslaget i sin helhet av flera skäl, bland annat för att det vid den tiden fanns förslag om att införa

svarlika krav i ansökan om permanent uppehållstillstånd, men också för att inte finns något bevisat samband mellan medborgarskapstester och en förbättrad integration.

FARR menar att resurser i stället bör läggas på andra åtgärder som i sig kan öka möjligheten till språkinläring, såsom ökad behörighet bland SFI-lärare, möjlighet till anpassad SFI på grund av kognitiva svårigheter eller psykisk ohälsa samt möjlighet för asylsökande att påbörja undervisning i svenska redan under asylprocessen.

Promemorian Försörjningskrav vid anhöriginvandring (diarienummer 1961–2020/21)

I juni 2021 fattade riksdagen beslut om ändringar i utlänningslagen. Strax efter att regeringens proposition om ändringarna publicerats skickade riksdagens socialförsäkringsutskott på eget initiativ ut ett par avvikande förslag på remiss. De ändringar utskottet ville göra var att bara personer med flyktingstatus skulle kunna få undantag från försörjningskravet genom att ansöka inom tre månader efter att familjemedlemmen i Sverige fått uppehållstillstånd. För kvotflyktingar skulle de tre månaderna räknas från när uppehållstillstånd ges, inte från ankomsten till Sverige som regeringen föreslagit. Slutligen skulle det enligt utskottets förslag krävas *synnerliga* skäl för att undantas från försörjningskravet.

FARR avstyrkte förslaget i sin helhet, då de begränsningar i rätten till familjeliv som föreslås i betänkandet riskerade leda till att fler hela familjer tvingas ge sig ut på farliga flyktvägar. FARR menar att förslaget har en diskriminerande effekt för gruppen alternativt skyddsbehövande, vilka i många fall i praktiken skulle fråntas rätten till familjeliv.

Utskottets förslag gick i slutändan inte igenom.

Ändrade regler i medborgarskapslagen (SOU 2021:54)

Sammanfattningsvis handlar förslagen i denna utredning om ett antal ändringar i medborgarskapslagen. FARR har i sitt remissvar främst fokuserat på de ändringar som rör statslöshet. Betänkandet utreder bland annat en ordning där barn som föds i Sverige men saknar medborgarskap automatiskt skulle tilldelas svenskt medborgarskap, åtminstone under vissa förutsättningar. Enligt FARR skulle en sådan ordning vara en viktig åtgärd för att uppfylla

Sveriges åtaganden enligt 1961 års konvention om begränsning av statslöshet. Utredningen föreslår trots det att detta regelverk inte borde införas.

Vidare menar FARR att det är mycket viktigt att även statslösa personer som nekats asyl, så kallat icke-bestående praktiska verkställighetshinder, på sikt ska kunna få medborgarskap i Sverige. FARR föreslår att dessa perioder av upprepade kortare uppehållstillstånd också ska kunna räknas in i tidskraven för förvärvande av svenskt medborgarskap.

I utredningen tas frågan om hederligt levnadssätt upp som ett villkor för att bevilja medborgarskap över en viss ålder. FARR ser inte att utredningen ger tillräckligt stöd för att de regler som föreslås i utredningen står i proportion till andra aspekter av frågan. FARR ser också att regelverket som föreslås riskerar att öppna upp för godtycke i dessa bedömningar, vilket är problematiskt.

Åtgärder i gränsnära områden (SOU 2021:92)

I korthet föreslår utredningen ett antal utökade möjligheter för bland annat polisen, tullverket, migrationsverket och andra gränsrelaterade myndigheter ett antal regler som ska öka myndigheternas möjligheter att kontrollera utlänningars vistelserätt i gränsnära områden, samt befogenheter för att bekämpa brott i gränsnära områden.

Efter förfrågan i styrelsen fann vi att det inte fanns tillräckligt intresse att arbeta fram ett remissvar, varför ett blankt svar lämnades in.

Ett flertal remissinstanser, däribland JO, kritiserar att begreppet "gränsnära område" är alltför vagt definierat och riskerar att ge polisen allt för långtgående befogenheter på exempelvis tågstationer på ett sätt som riskerar att inskränka enskildas rättigheter i stid med såväl regeringsformen som Europakonventionen.

Organisationen Civil Right Defenders kritiserar i sitt svar att utredaren helt underlåtit att

analysera förslaget med utgångspunkt i Sveriges folkrättsliga förpliktelser, samt en rad konkreta problem.

Granskning av Rättsmedicinalverkets metod för medicinsk åldersbedömning i asylprocessen (SOU 2021:84)

Efter massiv kritik av utformningen av systemet för medicinska åldersbedömningar samt tillämpningen av dessa tillsattes en särskild utredare, chefsrådsmanen Maria Eka, med direktivet att "redogöra för det aktuella vetenskapliga kunskapsunderlaget för metoden, belysa frågan ur ett internationellt perspektiv, ta fram ett utökat kunskapsunderlag för den aktuella metoden och bedöma hur detta bör återspeglas i myndighetens utlåtanden".

Under hösten 2021 genomförde styrelsens Lars Ove Renberg tillsammans med Linus Eriksson ett möte med utredningskansliet, utredaren och utredningens sekreterare, där vi framförde ett antal synpunkter på metoden för medicinsk åldersbedömning samt redogjorde för de erfarenheter vi har fått ta del av kring metodens konsekvenser.

Vi valde också att lämna in ett remissvar på denna första rapport från utredaren, där vi bland annat framför det märkliga i att en myndighet vars uppgift det är att göra oberoende utredningar inom ämnet - Statens beredning för medicinsk och social utvärdering - i sin rapport 2021:333 helt underkänner metoden, och att metoden trots detta fortfarande är i bruk.

FARR:s samtliga remissvar finns här: <https://farr.se/remissvar-yttranden/>

FARR i media

FARR har kommit till tals i media åtminstone ett trettiotal gånger under året. De som flitigast har tagit upp våra pressmeddelanden och genomfört intervjuer med FARR är Tidningen Syre. I övrigt har vi kommit till tals i redaktionella artiklar eller själva publicerat, eller varit medundertecknare till debattartiklar i riksmidia, inklusive Svenska Dagbladet, DN Debatt samt Sveriges Radio samt mer opinionspräglade nätmedia såsom Altinget och Dagens Arena.

Kontakter från press har gått dels via informella kanaler, men också via vår epost press@farr.se,

men framför allt föredrar journalister att kunna ringa, vilket har gjort att Michael som är den som i huvudsak bemannar FARR:s rådgivningstelefon, tagit emot värdefulla förfrågningar den vägen.

Uttalanden under året

FARR har gjort drygt ett tiotal uttalanden under året, publicerade på FARR:s hemsida. Dessa har rört utvisningar till Afghanistan, uttalanden i samband med att vi lämnar svar på remisser, uttalanden om brister i lagstiftningen samt uttalanden som kommenterar Sveriges hantering av flyktingkrisen i spåren av Rysslands invasion av Ukraina.

Uttalandena har publicerats löpande under året och återfinns på FARR:s hemsida.

5. FARR:s plattformar

Hemsida

Under 2021 var Elin Åkerblom projektanställd på deltid (10%) som redaktör för FARR:s hemsida. Under de senare delen av året drev Elin även strategiarbete för hur FARR ska arbeta med Instagram. Detta resulterade i ett antal mallar för Instagram och ett konto som startades under februari 2022. Elin avslutade sitt uppdrag i FARR den sista januari 2022 eftersom hon fick en heltidstjänst. Vi önskar Elin lycka till och tackar för den tid hon har varit med oss.

FARR anlitar även en konsult, Ola Hedin, är ansvarig för drift (dvs uppdateringar av programvara och tillägg, samt säkerhet mm) av FARR:s hemsida farr.se, samt artikel14.se. Ola har även hjälpt oss att uppdatera sidan till en ny mall och hjälpt med teknisk support.

FARR:s hemsida samlar främst information som FARR producerar, uttalanden, information om asylrätt med mera. Länkning till tidningsartiklar med mera läggs upp i sociala medier, och inte på hemsidan.

Hemsidan har ca 500 unika besökare per vecka.

Vi eftersträvar en högre publiceringstakt av nya artiklar och nytt innehåll på hemsidan, men ser också att det är ganska tidskrävande att upprätthålla en sådan takt och göra det med en bra kvalitet.

I samband med omröstningen av för den nya migrationslagstiftningen råkade FARR:s hemsidor ut för en koordinerad hacker-attack. Sidorna kunde tas online igen efter ett par dagar, men tog mycket tid och resurser från annat arbete. I samband med detta lades hemsidan på annat webhotell och vi har inte märkt av några driftstörningar sedan flytten.

Sociala medier

Under verksamhetsåret har FARR:s sociala medier-grupp fortsatt använda Facebook och Twitter för att utbilda och informera om svensk asylrätt, att informera om nya lagändringar och politiska beslut som rör asylrätt samt att uppmärksamma om FARR:s arbete.

Målgrupperna för våra sociala medie-plattformar är primärt personer som är behov av information eller rådgivning om asylrätt i Sverige, och sekundärt medlemsgrupper som är aktiva inom eller intresserade av asylrätt.

Under större delen av verksamhetsåret var FARR framförallt aktiva på Facebook och Twitter. På Twitter delades endast innehåll där FARR stått som avsändare (tex. uttalanden från styrelsen eller resurser från hemsidan) medan innehållet på Facebook höll ett något vidare omfång (och även inkluderat t ex nyhetsartiklar, debattartiklar, samt tips om litteratur och evenemang som är relevant för asylrätt). Utöver att dela inlägg har FARR:s sociala mediegrupp hanterat inkorgarna på respektive Facebook och Twitter, och vid behov slussat vidare ärenden till FARR:s informationsmail för vidare råd och stöd.

I december 2021 startade FARR även ett Instagram-konto som nu är under uppbyggnad. Under 2022 kommer Instagram-kontot att användas för att nå en yngre och bredare målgrupp, framförallt med information relaterat till riksdagsvalet.

Själva volontärgruppen har tyvärr krympt under det senaste verksamhetsåret, från fem heltidsmedlemmar till tre, varav framförallt två (Josefine Meissner och Sofie Sjölander) är de som aktivt postar inlägg. Josefine och Sofie gör ett hjältearbete, men behovet av att utöka gruppens medlemmar är stort, och vi har därför annonserat efter nya personer.

6. Rådgivning

Mailrådgivning

Under året har 6-8 volontärer i samarbete med Sanna Vestin kontinuerligt turats om att besvara mail som kommer till den offentliga FARR-adressen. Upplägget är att en eller två personer ansvarar för var fjärde vecka. De nuvarande volontärerna är juriststudenter eller har juristexamen. Tre personer har bytts ut under året då de fått jobb som inte går att kombinera. Mail som riktar sig till föreningen vidarebefordras till kansliet och adressändringar till registret. Det volontärerna besvarar själva är faktafrågor och önskemål om råd gällande att ta sig till Sverige, asylproceduren, överklaganden, förlängningar, familjeåterförening mm. För en del återkommande faktafrågor har volontärerna tillgång till ett antal exempelsvar. Sanna Vestin fungerar som bollplank för frågor som de två som delar vecka inte reder ut. Ibland tillfrågas även andra personer som har någon specialkunskap. I den gemensamma driven finns förutom exempelsvaren också en manual, tips om jurister och kontaktuppgifter till föreningar. Många hjälpsökande hänvisas till närmaste medlemsförening om det finns någon som har rådgivning eller kan träffa personen. Gruppens policy är att alla frågor besvaras även om det ibland handlar om att förklara varför vi inte kan hjälpa till. Antalet inkommande mail per vecka varierar mycket men i genomsnitt kommunicerar de ansvariga för en vecka med ca 15 personer, varav några kan vara återkommande från tidigare veckor. Det är både personer som själva söker uppehållstillstånd och stödpersoner som hör av sig. Gruppen har en mailgrupp och en whatsapp-grupp för inbördes information, byte av veckor och liknande. Under verksamhetsåret har två Zoom-möten hållits varav ett var ett studiemöte om ändringarna i utlänningslagen 2021. Vid detta möte var även de som bevakar FARR:s telefon inbjudna.

Telefonrådgivning

Under det gångna verksamhetsår har antalet personer som har kunnat svara i telefonen minskat från två till en varför ett nytt försök har gjorts för att öka antalet som kan dela på denna uppgift. Under sommaren anmälde Märta Råberg sig och Birgitta Hallding återinträdde med Zahra Hosseiny som backup gällande afghanska förfrågningar. Schemat uppställdes och Märta hann ta en vecka men på grund av tekniska problem med telefonerna och med Telias tjänst så har inte planerna följts fullt ut då alla praktiska problem inte är lösta. Eftersom telefonsvararen även hänvisar till info@farr.se har hjälpsökande som inte fick svar haft ett alternativ till att kontakta FARR. Det är svårt att veta omfattningen av detta.

Michael Williams har försökt att efter förmåga ta många samtal ändå under senare delen av året och ge vägledning till oftast tacksamma mottagare. Som tidigare kommer samtal mest från asylsökande eller deras hjälpare men även samtal från skolanställda, kommunanställda, sjukvården eller utländska hjälporganisationer. Frågorna gäller asyl, familjeåterförening, gymnasielagen, arbetstillstånd och ibland medborgarskap och när det gäller utlandet även Dublinförordningen och familjeåterförening. På grund av pandemin och verkställighet stopp till Afghanistan har antalet samtal under året sjunkit något.

Ett samtal nyligen gällde om FARR skulle kunna vara mottagande organisation för gåvor i samband med en släktings bortgång. Svaret var ja och instruktioner gavs. Detta är kanske ytterligare ett sätt för oss att få mer stöd till vår verksamhet.

Förvarbesöksgruppens arbete

Även 2021 har präglats av restriktioner och långa perioder av besöksstopp inne på de låsta avdelningarna i Migrationsverkets förvar, Märsta. Under en kort period i höstas hävdes besöksstoppet och vi kunde göra några enstaka besök inne på avdelningarna. Sofia har som samordnare för FARR:s förvarsbesök även i år ingått i den så kallade *NGO nationell samverkansgrupp för förvarsbesök* inom vilken Röda Korset, Caritas, Svenska Kyrkan och Amnesty Sverige ingår. Under hösten tillsattes en ny nationell samordnare för NGO - grupperna

från Migrationsverkets sida. Gruppen sammanträder ca 1 gång i kvartalet. Syftet med denna grupp är att lyfta de olika medlemsgruppernas iakttagelser från förvaren (rutiner/ inskränkningar) och inverkan på på NGO besökarnas arbete samt de förvarstagna. Gruppen har under de senaste åren tillsammans med Migrationsverkets nationella samordnare planerat innehåll för en årlig nationell utbildning för samtliga NGO:s förvarsbesökare. Samverkansgruppen kan ta upp rättsliga frågor eller andra rutiner i syfte att uppmärksamma Migrationsverket på dessa på nationell nivå. I februari 2021 arrangerade denna grupp ett nationellt digitalt möte för samtliga förvarsbesökare. Temat för mötet var “vård på förvar”. Röda korsets vårdförmedling, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Migrationsverkets nationella sjukvårdssamordnare hade egna dragningar och dagen avslutades med panelsamtal på temat *vård på förvar* – Representant från Röda Korset, Lucianne Braga (Miv) Mikael Ribbenvik (Miv), Patrik Engström (NOA).

Svenska Röda Korset och FARR arrangerade också tre digitala utbildningsträffar för intresserade förvarsbesökare: Om återvändandeprocessen och hur man som volontär kan vara ett bra mänskligt stöd.

Träff ett fokuserade på hur “återvändande”- processen ser ut, vilka myndigheter som är involverade och vilket stöd som riskerar utvisning kan få. Träff två hade fokus på psykisk ohälsa och hur vi som stödpersoner/frivilliga kan förhålla oss till stressreaktioner, suicidrisk, trauma, PTSD osv. Träff tre fokuserade mer på samtal vid ev utvisning/ återvändande, samt hur man som frivillig kan ge ett bra stöd som besökare på förvar. FARR anser att återvändande/utvisning med tvång inte ska användas. Dock möter frivilliga förvarsbesökare förvarstagna som står inför faktum att utvisas med just tvång. Kunskaperna om hur vi kan möta personer i denna situation behöver stärkas och likaså behöver vi kunskaperna om vilket stöd /nätverk som finns att tillgå i mottagarländerna.

FARR har under hösten arrangerat en utbildning för nya förvarsbesökare, med jurist Joakim Lundqvist. Sedan i början av februari 2022 har FARR:s besöksgrupp kunnat besöka inne på de låsta avdelningarna varje onsdagskväll igen.

Handbok - Goda Råd till dig som söker asyl i Sverige

FARR har sedan 2007 en handbok som beskriver skäl för uppehållstillstånd, asylproceduren och även innehåller en del handfasta råd för den sökande - *Goda Råd - till dig som söker asyl i Sverige*. Handboken har uppdaterats många gånger då lagstiftningen ändrats. Översättningar har lagts till så att Goda Råd har funnits på sex språk. Goda Råd har använts i rådgivning av många organisationer och även advokater. Sidan där Goda Råd kan laddas ner har i många år varit den i särklass mest lästa delen av FARR:s hemsida och den läses även av potentiella asylsökande utomlands. FARR har alltid stått för innehållet, men för finansieringen har vi haft olika samarbetspartners. På grund av den ändrade utlänningslagen 2021 startades en ny större uppdatering sommaren 2021. Nu vid verksamhetsårets slut är den svenska versionen av uppdateringen färdig och ska bli tryckt som ett nummer av Artikel 14. Som framgår av andra avsnitt i verksamhetsberättelsen så har vi inte ännu säkrat finansieringen av alla önskade översättningar eller samordning och layout av översättningar och webbupplaga, trots att så mycket som 140.000 kom in efter en drive främst via facebook under början av hösten.

Arbetet med “nya Goda Råd” som fortfarande pågår planeras och samordnas av Sofia Häyhtiö. Arbetet har diskuterats i en grupp där några styrelsemedlemmar diskuterade tågordningen och beslutade bland annat om en enkät till användare. Enkäten har legat ute på flera språk på hemsidan, men besvarades av relativt få personer. Den innehållsmässiga uppdateringen (som omfattar mer än halva texten) har skett genom att Sanna Vestin stått för utkast till ändringar och nya avsnitt. Lina Pirooz, jurist vid Fridh Advokatbyrå, har bistått med juridisk granskning. Ett tiotal personer i styrelsen har granskat hela texten eller specifika avsnitt med avseende både på faktainnehållet, tilltal och begriplighet. Framförallt Annette Rosengren och Michael Williams har närgranskat och kommit med många ändringsförslag. Ett omskrivet avsnitt om hbtqi-skäl har formulerats av Jasminé Astor med stöd av andra medlemmar i Newcomers inom RFSL och RFSL Ung. De helt nya avsnitt som tillkommit rör uppehållstillstånd, förlängning, situationen för personer i limbo samt råd till personer som riskerar förföljelse på grund av sin tro. I slutstadiet

har även regler för flyende som omfattas av massflyktsdirektivet tagits in. Den nya upplagan har formgivits av Kirsti Haugsand Wennerholm.

7. Ekonomi

Översikt FARR:s ekonomi under året

Ekonomiska prioriteringar under året har varit att kunna behålla anställd personal, återuppta en planerad utgivning av Artikel 14 samt att genomföra den angelägna uppdateringen av Goda Råd.

Under året har FARR därför gått med en delvis budgeterad ekonomisk förlust. Det beror till del på att föreningen förlorade ett värdefullt kärnstöd från en stiftelse vars intäktsbas minskade kraftigt under pandemin. Vi har försökt kompensera för detta intäktsbortfall genom att söka andra medel. Trots åtskilliga ansökningar (redovisade nedan) har utfallet inte blivit vad vi hoppats på.

Den preliminära budget som lades inför verksamhetsåret saknade dessutom budgetposten för sociala avgifter, vilket dessvärre innebar ett större underskott än vad som initialt budgeterades.

Vi har genomfört insamlingsinsatser, som gett ganska goda resultat, men ändå inte tillräckliga för att till exempel helt finansiera den nödvändiga uppdateringen av Goda Råd (samt kvalitetssäkrade översättningar av skriften). Det verkar nu som att vi kan komma att beviljas ytterligare stöd för Goda Råd, men planerar också andra typer av crowdfunding-insatser.

En privatperson testamenterade en större summa pengar till FARR under 2020 strax innan hon gick bort. Dessvärre har arvskiftet dragit ut på tiden och vi hoppas få slutgiltigt besked om vilket belopp vi faktiskt skulle kunna räkna med att få under mars månad. Så fort skiftet är klart kommer vi återkomma med utfallet i lämpligt forum, samt publicera ett postumt tack till den avlidna.

Vi har hållit ett antal möten för att ta befästa rutiner för hantering av ekonomin och hur vi ska redovisa kostnader, till exempel vad som ska belasta Artikel 14:s delvis separata budget, men det finns åtskilligt kvar att göra.

Flera saker som vore högst lämpliga har inte blivit av under året. Detta innefattar till exempel ett system för månadsdonationer för att stärka FARR:s ekonomi med ovillkorade pengar, samt att ordna med insamling möjlighet via Facebook. En ekonomi i balans (i första hand genom ökade intäkter) har därför givits stort utrymme i verksamhetsplanen.

Fondansökningar

Under verksamhetsåret har Sofia Häyhtiö och Anna Lindberg skrivit ett flertal ansökningar för externa medel till FARR. Michael Williams och Sanna Vestin har assisterat dem. Dessvärre har årets ansökningar varit mindre framgångsrika än t.ex. föregående verksamhetsår, något som är svårt att förklara med något annat än att konkurrensen är mycket stor.

Palmefonden

Den 19 mars 2021 skickade FARR in en ansökan till Palmefonden. Ansökan avsåg medel, 70 000 kr, för att uppdatera Goda Råd. Ansökan beviljades dessvärre inte.

MUCF

Den 6 april 2021 skickade FARR (genom Sofia Häyhtiö) in en ansökan om medel till Myndigheten för ungdom- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Utlysningen gällde ”Bidrag med anledning av covid-19 till organisationer som arbetar med människor i socialt särskilt utsatta situationer 2021”.

FARR ansökte för a) insatser för unga i förvar; b) insatser för unga med UT för studier enligt nya gymnasielagen ; c) uppdatering av Goda Råd; d) utveckling av Artikel 14. Totalt ansökte FARR om 530 000 kronor från MUCF. Ansökan beviljades dessvärre inte.

Postkodsstiftelsen

I april skickade FARR in en ansökan till Postkodsstiftelsen (PKS) gällande projekt *Asylrälsen*. Den omfattande ansökan hade, förutom interna möten, föregåtts av ett flertal möten mellan representanter för FARR med Asylkommissionen, men också med en marknadsföringsbyrå (Gerillabyrå) samt med ett företag som specialiserat sig på att gestalta komplicerad information på ett överskådligt sätt (Datastory). I korta drag skulle *Asylrälsen* vara ett digitalt verktyg med avsikt att gestalta och sprida Asylkommissionens slutsatser och kunskaper.

I slutet av maj 2021 gav PKS respons på denna ansökan och vi ombads att komma in med svar på ett antal kompletterande frågor. I slutet av augusti fick vi besked att PKS dessvärre inte kunde stötta *Asylrälsen*, men att de gärna ville ha ett möte med oss, Sofia Häyhtiö och Anna Lindberg, för att få veta mer om FARR. Mötet genomfördes och vi uppmanades att söka pengar ur deras ordinarie pott för att stärka verksamheten med inslag av utåtriktad karaktär, t.ex. den stora bearbetningen av Goda Råd. Vi tolkade det som att PKS inte kunde tänka sig att finansiera ett stort projekt som *Asylrälsen* då finansieringen för FARR:s ordinarie verksamhet är mycket knapp och sårbar.

I januari 2022 skickade FARR in en ny ansökan till PKS i linje med vad som diskuterades på mötet den 16 september 2021. Även denna ansökan fick avslag med motiveringen att det inte var tillräckligt nyskapande och för nära vår grundverksamhet.

Sigrid Rausing Trust

Den 14 december 2021 skickade vi en presentation av FARR till Sigrid Rausing Trust (SRT). SRT har inte speciella utlysningar av medel, utan organisationer uppmanas i stället presentera sin verksamhet för SRT, som återkopplar om de finner organisationen intressant.

Presentationen skrevs på engelska och är ett femsidigt dokument som beskriver FARR:s verksamhet såväl då det gäller aktiviteter som organisation och ekonomi. FARR har ännu inte hört något från SRT.

Lush Charity Pot 2022

I början av mars 2022 ansökte FARR om drygt 100 000 kr från fonden Lush Charity Pot för tryck och distribution av svenskspråkiga Goda Råd.

Hugo Stenbecks stiftelse

I slutet av mars 2022 ansökte FARR om medel från Hugo Stenbäcks stiftelse för den ryska översättning av Goda Råd, samt möjligheten att göra ett särtryck med information för de som omfattas av massflyktsdirektivet.